

Õiguskantsler

Teie 10.07.2019 nr

Meie 18.09.2019 nr 6-1/191074/1904577

Töötuna arvelevõtmine

Lugupeetud avaldaja

Palusite õiguskantsleri hinnangut normidele, mis on seotud töövõimetoetuse saamisega. Samuti küsisite, kas põhiseadusele vastab see, et töötuna ei registreerita inimest, kes lahkus töökohalt omal soovil ja on tasu mittesaav äriühingu juhatuse liige.

Töövõimetoetusele on osalise töövõimega inimesel õigus ka siis, kui ta on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige (TVTS § 12 lg 1 p 4, vt ka Eesti Töötukassa [koduleht](#)).

Selleks, et inimesel aga üldse oleks õigust töövõimetoetust saada, peab Eesti Töötukassa olema tuvastanud tema osalise või puuduva töövõime. Kui Teie töövõimet pole seni hinnatud, saate seda teha Eesti Töötukassa kaudu (vt Eesti Töötukassa [koduleht](#)).

Eesti Töötukassa tuvastab pikaajalise tervisekahjustusega inimese töövõime ulatuse ([töövõimetoetuse seaduse](#) (TVTS) § 5 lg 3). Siin on kolm võimalust: inimese töövõime pole pikaajalisest tervisekahjustusest hoolimata vähenenud, inimesel on osaline töövõime (töötamine on osaliselt takistatud) või inimene pole võimeline töötama.

Töövõimetoetuse maksmise tingimusi kehtestades lähtus Riigikogu eeldusest, et osalise töövõimega inimene on osaliselt võimeline ise endale ülalpidamist teenima. Mis tingimustel abistab riik inimest, kes on osaliselt võimeline endale sissetulekut teenima, on ühiskondliku kokkuleppe küsimus.

Riik on kohustatud abi andma siis, kui inimene on töötu endast sõltumatutel põhjustel. Juhatuse liige, kellele tasu ei maksta, saab töötuskindlustushüvitist üksnes juhul, kui ta on kaotanud palgatöö, millelt on kinni peetud töötuskindlustusmaks ([töötuskindlustuse seaduse](#) (TKindLS) § 6 lg 5 p 4). Nõnda saab ta abi siis, kui ta on kaotanud palgatöö endast sõltumatutel põhjustel.

Tingimus, et töötuskindlustushüvitist makstakse vaid neile, kes pole palgatöölt lahkunud vabatahtlikult, on olnud Riigikogu teadlik valik. Põhiseadusest lähtudes ei saa sellist valikut ette heita, sest põhiseadus kohustab abi andma töö kaotamise, mitte sellest loobumise korral (vt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 11.05.2017 otsuse nr [3-4-1-17-16](#), p 51).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kuigi äriühingu juhatuse liige, kes on ise muu töösuhte lõpetanud, ei saa end töötuna arvele võtta, ei ole teda jäetud täielikult abita. Ta võib end registreerida tööotsijana ([tööturuteenuste ja toetuste seaduse](#) (TTTS) § 2 p 2). Töötajale pakutakse tööturuteenuseid: teda teavitatakse tööturu olukorrast ning tööturuteenustest ja -toetustest, talle pakutakse töövahendust ja karjäärinõustamist (TTTS § 9 lg 1 p-d 1, 2 ja 4). Peale selle on puudega töötajal võimalik taotleda tööalase rehabilitatsiooni teenust seaduses sätestatud tingimustel (TTTS § 9¹).

Loodan, et selgitus on Teile abiks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee